

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

De Virtute Religionis, Et Ei Annexis; Continens septem Tractatus
Theologiae Moralis praecipuos. Primus, in ordine septimus, est de Oratione
... Septimus, & latissimus, de Beneficiis Ecclesiasticis

Castro Palao, Fernando de

Lugduni, 1669

De conditionibus requisitis resignationem. §. 5

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76561](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76561)

inter recepta in clement. 1. de renuntiis. Quod intelligendum venit dummodo res sit integra. Nam si per procuratoris cepta sit ad effectum illam perducere poterit ex leg. nam & servus. ff. de reg. 2. Ex quo fit, si resignator pro resignatione supplicavit, & supplicatio fuit à Pontifice signata, & à datario recognita, viuo resignante, posse eo mortuo consensum in Cancellaria, vel Camera Apostolica præstare, vt litteræ expediantur, & possessio capi possit. Quia ante mortem resignantis fuit gratia facta, & ius resignatio quæ situm, & ille consensus postea succedens retrotrahitur ad diem admittæ supplicationis, sic Flamin. l. 9. q. 24. n. 14. Azor. 2. p. in fin. moral. l. 7. c. 22. q. 13.

10 Secundo finitur procuratoris potestas reuocatione mandatis, vt est expressa decisio text. in clem. 1. de renuntiis. Quæ reuocatio & potest esse tacita, vel expressa. Tacita est, si alium procuratorem designet, eius enim electione ceteris præxi- stentem reuocare, non referatur primo, vt expressè deciditur in c. non inuise, de procuratorib. ibi. dato posteriori prioris effectus procuratio reuocata, & tradit ibi Gloss. verbo cum alit. c. elem. 3. de renuntiis. verbo quomodolibet.

11 Vt autem tacite, vel expressè procurator censeatur reuocatus, debet reuocationem illi denunciare, vel saltem tenent coram illo superiore, apud quem resignatio facta est, publicare reuocationem: quia hæc publicatio æquivalet personali denunciationi, sic in prædicta clement. 1. de renuntiis. & ibi Glossa. Quapropter si procuratorem ad resignandum in curia constituit, & velis coram superiore, apud quem resignatio faciendi est, reuocationem publicare, tenent reuocationem denunciare in Cancellaria, & Camera Apostolica, quia vtroque loco litteræ Apostolicæ resignationem expediuntur, sic cum Flamin. l. 9. q. 24. p. per totam. tradit Azor. dicit l. 7. cap. 2. q. 14. Si autem procurator solum litteras missas accipiat à mandante, ac vltra in resignatione procedat quouique mouetur; tamen ex hac cautione non sit reuocatus, est tamen eius officium suspendit, ac proinde nihil vltra agere potest, quia agere contra voluntatem domini. Quod verum habet, etiam si supplicatio signata sit, & à Datario recognita, & solum desideretur in Cancellaria, vel Camera Apostolica consensus, adhuc, inquam, hunc consensum præstare non poterit, eritque attentatus, si de facto. Flamin. q. 24. Azor. q. 24. in fine. Aduerto tamen, si malitiose à procuratore, vel superiore impediatur, quominus possit eis reuocationem denunciare, procurator reuocatus censeatur, ac si ipsi reuocatio intimata fuisset, vt decidit textus in clem. 1. de renuntiis. in fine. Et addit Glossa verbo eorū alterum. Hoc verum esse, esse vni eorum intimati reuocatio potest. Quod textus non videtur conformis. Inquit enim textus, tenent cessio facta per eum, antequam ad ipsum, vel illum, in cuius manibus cessio fuerat, facienda, notitiam reuocatio huiusmodi sit adacta. Nisi forte per ipsos aut alios malitiose factum fuerit, quominus ad eos, vel eorum alterum ante cessationem potuerit reuocatio peruenire. Ergo si non ita fuisset impeditus, quin posuisset alteri eorum, scilicet procuratori, vel superiori reuocationem denunciare, cessio facta tenebit, & reuocatio non habebit effectum.

12 Tandem inquires, quo in loco censeatur beneficium resignatum vacare, an in loco, quo mandatum concedit ad resignandum an in loco, vbi resignatio fit. Aliqui censent ibi beneficium vacare, vbi beneficiarius mandatum dedit; quia virtute mandati se beneficio priuat. Alij vero censent beneficij vacationem vbi beneficiarius existit, attribuendam esse. Quia beneficij vacatio sita est in eo, quod beneficium domino careat; ergo vbi caret domino ibi beneficium vacat, sed caret domino vbi dominus illud admittit. Ergo vacat ibi, vbi dominus existit, sic Imola. c. vltim. de verum permutatione. in 6.

Ceterum tenenda est communis sententia, quam pluribus, relatis firmat Flaminus lib. 9. q. 24. & Azotius 2. part. lib. 7. cap. 2. q. 15. Gonzalez gloss. 1. s. 2. num. 11. & gloss. 13. in prime. num. 42. & 43. beneficium eo loco vacare, quo resignatio fit; Nam cum per resignationem formaliter vacet, ibi vacare censendum est, vbi resignatio perficitur, mandatum vero ad resignandum non est resignatio, nec vacatio, sed est causa resignationis, & vacationis. Non ergo loco mandati, sed loco resignationis vacatio tribuenda est. Neque etiam tribuenda est loco vbi beneficiatus existit. Quia eo loci non est forma vacationis, scilicet resignatio, ac proinde ibi non potest esse vacatio. Neque obicit ibi dominum careere beneficium, quia caret per dimissionem, & vacationem alibi factam.

§ V.

De conditionibus requisitis ad resignationem.

- 1 Duplex conditio expostulatur ad resignationem. & de qua in præfati agendum est.
 - 2 Resignatio ex metu cadente in constantem virum caret robore firmitatis.
 - 3 Plures firmans esse nullam ipso iure.
 - 4 Ope exceptionis esse rescindendam verius existimo.
- Reid. de Castro Sum. Mor. Pars II.

- 5 Satis fit oppositis fundamentis.
- 6 Resignatio beneficij quo es spoliatus, venit rescindenda.
- 7 Apponuntur aliquot limitationes.
- 8 Renuntiatio dolo facta nulla est.
- 9 Ex stylo curie debet beneficium resignandum saltem triennio possideri.

1 Duplex conditio ad resignationem expostulatur. Prima vt libera sit, hoc est absque metu, & fraude. Secunda vt sit pura, hoc est absque vlla labe simoniz. De hac secunda conditione late egimus tract. de vitiis relig. op. postis. disp. vlt. de punct. 17. Prima ergo conditio in præfati examanda est.

2 In qua certum est resignationem metu cadente in constantem virum factam firmitatis robore carere, tamen si iuramento firmetur, sic Innocent. III. in cap. ad audientiam de his qua vi. c. ad aures. eod. tit. c. redintegranda. 3. q. 1.

3 Solum est dubium an sit nulla ipso iure, an ope exceptionis. Nullam esse ipso iure firmat plures doctores, quos refert Flamin. lib. 13. de resignat. q. 2. n. 1. & Nauar. in c. accepta. de restit. spoliis. opposit. 5. solut. 1. ipseque assensit huic sententiz multo tempore adhaerisse. Mouentur primo, Quia renunciatio metu facta non impedit beneficij restitutionem, vt constat ex c. ad audientiam. cap. ad aures. de his qua vi. at si ipso iure valeret, hanc restitutionem impediret; ideo enim spontanea resignatio impedit beneficij restitutionem: quia ipso iure valet. Ergo si renunciatio coacta valeret, impediret restitutionem. Et confitimo, Restitutio beneficij dari non potest, vbi nullus titulus etiam coloratus concedi potest: at si resignatio coacta teneret nullus titulus etiam coloratus relinquatur in resignante. Ergo nulla ratione restitui potest. Secundo si textus de resignatione metulosa loquentes expendantur, hanc nullitatem ipso iure indicare videntur. Nam textus in cap. ad audientiam, inquit cum renunciacionem robore firmitatis carere debere. Ergo non est valida: nam quæ valida est, robur habet firmitatis. Deinde in c. ad aures. eod. tit. de his qua vi. dicitur renunciacionem ex metu factam non ob stare, quia is qui ad regimen Ecclesie prius fuerat electus, præficiatur eidem: quod non videtur posse esse verum, si valida esset resignatio, & ius in alium esset transfatum. Item in clem. multorum de penis, inquit Pontifex resignationes factas à coniecto in carcerem, donec id faciat, nullius omnino decernimus esse firmitatis. Quæ verba nullitatem ipso iure clarè indicant. Tertio probari potest nullitas resignationis à simili. Electio namque metu facta est ipso iure nulla, cap. vbi periculum. §. ceterum. de electione. in 6. & tradit Glossa in cap. bona. 1. de electione. & Innocent. in c. quod scribit. de electione. Ergo etiam renunciatio. Tum quia contrariorū eadem est disciplina. Tum quia electio agit de iure quærendo, & renunciatio de quæritio perdendo, quod difficilius fieri debet, argum. cap. dilectus. de sponsalib. Deinde matrimonium metu contractum est ipso iure nullum, cap. cum locum. cap. veniens. de sponsalib. Item ingressus religionis per metum factus nullus est, cap. 1. de his qua vi. Ergo & beneficij acquisitio, & illius renunciatio.

4 Oppositam sententiam, nempe resignationem metu graui factam validam esse venit tamen rescindendam actione quod metus causa, veritorem existimo cum Glossa Batrío, Abbate, Cardin. & alijs, quos refert, & sequitur Flamin. lib. 13. q. 2. num. 8. Nauar. in c. accepta. de restit. spoliis. opposit. 5. solut. à n. 7. Azor. 12. p. in fin. moral. l. 7. c. 26. q. 2. Garcia 11. p. de benef. cap. 3. num. 143. Fundamentum est, quia ea quæ ex metu sunt, meto iure valent, vt multis allegatis probauit tract. 2. de peccat. disp. 1. punct. 9. Sed nullus est textus, qui resignationem beneficij metu facta declarat esse ipso iure nullam, vt ibidem probauit, & ex solutione fundamentorum oppositæ sententiz amplius constabit, imo potius in cap. Abbas dicitur debere in irritum reuocari. Ergo resignatio beneficij ex metu facta valida est, venit tamen rescindenda implorato iudicis officio, vel actione quod metus causa, vt supra text. constat.

5 Ad primam ergo rationem oppositæ sententiz respondet valorem resignationis metulose non impedire, quin resignans possit restitui; quia esto caret titulo, & possessione beneficij, caret tamen illo ob resignationem coactam, ad cuius rescissionem propter iniuriam ibi imbitam ius habet: resignatione vero rescissa restituitur ad beneficium. Sed an in hac restitutione non collatione indigeat, alij affirmant, alij negant. Credo probabilius nouam interueniente collationem, maxime si alteri beneficium collatum esset, Nauar. supra. num. 15. Azor. c. 26. q. 2. in medio.

Hinc soluentur textus allegati in 2. ratiōne. admittit namque resignationem metulosa robore firmitatis carere debere, vt dicitur in cap. ad audientiam, sed nego inde inferri non esse validam, sed solum inferri non esse validam perpetuo, & irrevocabiliter, cum veniat rescindenda. Quæ de causa in c. ad aures, dicitur sic resignantem posse beneficio resignato præfici, non, inquam, propterea auctoritate, sed officio iudicis, rescissione resignationis prius facta. Textus vero in clem. multorum, loquitur de speciali causa, in quo non solum resignanti sit iniuria in resignationis coactione, sed etiam sit iniuria Ecclesiastico statui.

eo quod in carcere à potestate laica detineatur. Non ergo mirum est, quod talis resignatio statim nulla, imò ex huiusmodi textu non leue argumentum sanctorum ad probandam reliquas resignaciones meticolosas validas esse siquidem in aliis textibus non videntur verbis ita nullitatem declarantibus; nullibi enim diximus; nullius omnino decernimus esse firmitatis; vniuersalis enim negatiua omnem firmitatem excludit. Item verbum *decernimus*, denotat nouam ius induci, iuxta Glossa in cap. eos. de sententia ex commun. in 6. & *elem. fin. de atate. & qualis. & elem. 1. de causa possess. & propriet. & elem. 2. de appell. & elem. per literas de prebendis. & elem. 2. de rebus eccles. no alienand.* Ad tertium concedo electionem meticolosam esse ipso iure nullam; quia ita expresse in suprad. textu cauetur; sed nego inde inferri renunciationem esse. Quia nec sunt contraria neq. est eadem ratio; cum electio ius publicum respiciat, renunciatio ius priuatum. Simile vero de matrimonio, & ingressu religionis non videtur, eo quod sunt status perpetui, & indissolubiles, non autem acceptio, vel renuntiatio beneficii.

6 Secundo dubitabit de resignatione facta beneficii, quo es spoliatus, an inquam, talis resignatio veniat etiam rescindenda? Respondeo rescindendam venire ob presumptionem coactionis. Nullus enim presumi potest spoliatus cedere sponte suo beneficio, ex textu expresse in cap. *solicite. de restitut. spoliat. & ibi gloss. & doctores.* Debet tamen petens restitutionem probare tum spoliationem violentam, tum tempore spoliationis ius saltem coloratum in beneficio habere. Alias repelli poterit.

7 Patitur tamen hæc conclusio aliquas limitationes. Prima si coram iudice idoneo, ex cuius presentia cessare violentia potest, resignationem spoliatus faceret. Quia tunc restitui non deberes, eo quod cesset presumptio resignationem ex priorivoluntate, qua fuit spoliatus natam esse. sic Abbas in *suprad. c. sollicito num. 10.* Flamin. aliis relatis, lib. 13. *quest. 5. num. 22.* Azor. 2. p. in *stit. moral. lib. 7. cap. 26. q. 7.* Secunda limitatio est, an resignatio post spoliationem breui tempore contingat. Nam si post annum facta est, cessat presumptio violentiæ continuatæ. Flamin. 4. 1. Azor. *dicta q. 7.* Tertia limitatio est, ne resignatio fiat per procuratorem ante spoliationem sponte electam. Quia ex electione spontanea procuratoris cessat presumptio, quæ ex spoliatione nascitur. Azor. *supra.*

8 Tertio dubitabit de renunciatione dolo, seu fraude facta, an ipso iure nulla sit, an veniat annullanda? Credo probabilius esse ipso iure nullam. Quia deceptio tollit omni modo libertatem, quam metus dimittit, & probat Glossa in cap. *suggestum. verbo decipiat. 7. q. 1.* Azor. 2. p. lib. 7. c. 26. q. 3. & 4. Neque obstant *text. in cap. redintegranda. 3. q. 1.* & alij ibi relati à Gloss. ubi dolo, & violentia æquiparantur, quia æquiparantur quoad redintegrationem, ita vt omnia sic dimissa redintegrari debeant, sed diuerso modo, nam ea quæ dimissa sunt ex metu, redintegrantur quodius, & possessionem; quia ius, & possessio amissa est: quæ dimissa sunt ex dolo, solum redintegrantur de facto, non de iure, quia solum de facto, & non de iure dimissa sunt.

9 Præter supradictas condiciones ex parte resignantis, alia condicio, ex stylo cutiæ inducta est pro resignatione beneficiorum residentialium expostulantium, maxime si sint in fauorem, seu sub reservatione pensionis, nempe vt resignans saltem triennio beneficium possederit. Quapropter tenetur declarare tempus, à quo beneficium habuit. Nam si breue est, non admittitur eius resignatio: Flamin. *de resignat. lib. 3. q. 2. m. 2. 1. Garc. 11. p. cap. 3. a. n. 45.*

Conditiones vero ex parte resignatarij, & beneficii resignati, & superioris admittentis resignationem ex supradictis liquent.

§. VI

De publicatione resignationum

- 1 Statuitur regula Cancellariæ.
- 2 Finis huius constitutionis.
- 3 Comprehendit omnia beneficia cuiuscunque sint qualitatis.
- 4 Excipiuntur beneficia consistorialia.
- 5 Comprehendit consuetudines quoslibet exemptos etiam Cardinales.
- 6 Et quælibet resignationem etiam simplicem coram Pontifice factam.
- 7 Esto nulla sit resignatio ex aliqua resignatarij incapacitate.
- 8 Item comprehendit publicatio beneficia resignata vacantia ob non factam publicationem.
- 9 Extenditur ab aliquibus hac publicatio ad coadiutoriam cum futura successione. Sed non admittitur.
- 10 Statuitur tempus, intra quod hac publicatio faciendâ est.
- 11 Item locus in quo debet publicatio fieri.
- 12 Item modus publicationis.
- 13 Pæna imposta non publicantibus, aut possessionem non capiuntibus expenduntur.

- 14 Imperari possunt beneficia ob non factam publicationem.
- 15 Quærit et probandum est factam non esse.

1 **S**Tat regula Cancellariæ de publicandis resignationibus desumpta ex constitutione Greg. XIII. quæ incipit, *Humano iuri.* & est in bullario 87. in ordine, quam curia Romana obtinuit, & ad verbum refert Flamin. *Parif. de resignat. lib. 11. in præf. n. 5.* Quarantæ in *summ. bullar. verbo beneficiorum resignationum publicationem.* Prosper de Aug. in *additionib. ea,* inquam, reuocata est vel in totum, vel magna ex parte constitutio Striti IV. & Pij V. quarum meminit Azor. 2. p. in *stit. mor. lib. 7. c. 26. q. 7.* Gregor. igitur XIII. in supradicta constitutione statuit, omnes resignaciones etiam ex causa permutacionis, de quibuscunque beneficiis, nec non cessiones litis, & iuribus beneficii per cessionarium tempore cessionis non possessi factas in manibus Papæ, & super eis prouisiones, seu mandata de prouidendo publicari debere cum litteris Apostolicis desuper confectis intra sex menses, si ea beneficia citra menses existant, nouem vero menses, si ultra menses extiterint: qui menses numerandi sunt à data prima concessione gratiæ, non autem à die prædicti confectus. Quod si resignaciones, cessiones, &c. etiam ex causa permutacionis factæ fuerint extra curiam in manibus legati à latere Episcopi, aut alterius collatoris, teneatur collator intra mensem vel resignationem admittere, vel reiicere, & si illam admittit, intra idem tempus negotium absoluerit; alioquin beneficium ad Sedem Apostolicam deuoluitur, & ordinarius ex vice potestatis disponendi de beneficio priuatur; ipse vero resignatarius tenetur intra tres menses à die sibi factæ prouisionis eam publicare, & possessionem beneficii capere: publicatio autem faciendâ est in Ecclesia in qua situm est beneficium, vel in Ecclesia, si in pluribus sit, & in Cathedrali: si vero beneficium est in cathedrali: ibi est promulgandum: si beneficium sit rurale, quia populo, conuentuque caret, publicari debet in parochiali, intra cuius limites continetur, & in Cathedrali: Quod si locus sit pectus, bellus, aliove impedimento infectus, publicatio fieri debet in parochiali viciniore. Modus publicationis statuitur, vt fiat cum ad missarum solemniam frequens populus conuenerit, ostentis litteris Apostolicis, vel eorum transumpto, & alta, intelligibilique voce explicatis, tum resignatione beneficii, tum nominibus resignantis, & resignatarij, insperpetue vt valis Ecclesiæ hæc publicatio apponatur. Si beneficium fuerit litigiosum eodem modo publicandum est, & vigore litterarum Apostolicarum apprehendere resignatarius possessionem intra supradictum tempus debet: quod si propter litem, aliudve impedimentum praxitate requiritur, instare debet apud executorum pro illarum litterarum executione. Tandem subdit Pontifex, his non sctuaris gratiam esse irritam, & inanem, nullamque aliam gratiam super huiusmodi beneficio, seu iure cesso iis quibus concessa fuerit suffragari, sed ipsos inhabiles, & incapaces esse ad huiusmodi beneficia quandoquocunque obtinenda, ipsaque siue iura ab ipsa statim prima resignatione, seu cessione, etiam si ipsæ aliis nullæ, aut inuafidæ essent vacauisse, & tunc vacare eo ipso.

2 Hæc publicatio statuta est, ne clandestinæ, simulatæ, & falsæ fierent resignaciones, ne resignantes ad resignata beneficia redeant, neve ordinarij collatores iure quod habent ad conferendum priuentur, neve parochiani suos pastores, & à quibus debeant sacramenta recipere, & decimas soluere ignorent.

3 Hæc constitutio comprehendit omnia beneficia cuiuscunque qualitatis sint. Quia signum illud vniuersale quodammodo, in dicta constitutione appositum hæc omnia complectitur. Præterea id claris verbis Gregor. XIII. explicuit. Inquit enim de quibuscunque Ecclesiis, monasteriis, prioratibus tam virosorum, quam mulierum, dignitatibus, officiis, & beneficiis Ecclesiasticis, secularibus, & quorumvis ordinum etiam militarium regularibus etiam electiuis, & manualibus, & etiam de iure patronatus laicorum illustrium, & aliis quomodocunque existantibus siue pacificis, siue in petitorio, & possessorio litigiosis, &c. Ex quibus manifestè constat comprehendi sub hac constitutione beneficia tam secularia, quam regularia, tam perpetua, quam temporalia, tam pacifica, quam litigiosa. Azor. 2. p. in *stit. mor. lib. 7. cap. 26. q. 5.* imò etiam beneficia commendata, quia commendatio perpetua ioco tituli habetur. Azor. *q. 7. verif. quærit.* Item non solum supradicta beneficia, sed etiam iura ad illa, si ex resignatione obtineant, publicare debent, Nam Gregor. inquit, *Quæcunque dictorum beneficiorum resignaciones, necnon liti, & in iuribus quorumcumque cessiones, &c.*

4 Solum beneficia consistorialia, quæque in consistorio conferuntur, qualia sunt Episcopatus, & Archiepiscopatus, ab hæc eximuntur publicatione iuxta consuetudinem receptam, Rebuffi in *prax. reg. de publicand. gloss. 1. Flam. lib. 11. q. 3. m. 25.* Azor. *dicta q. 5.* Notanter dixi quæ in consistorio conferuntur; nam alia beneficia consistorialia minorâ, qualia sunt Abbatiæ, & Prioratus, quæque extra consistorium prouidentur, publicari debent, vt in supradicta constitutione expresse cauetur, & notauit Azor. *supra.*

5 Deinde adstringit hæc constitutio quoslibet quantumcumque exemptos, etiam Romanæ Ecclesiæ Cardinales, qui beneficia ex resignatione obtinuerint.